

Sygn. akt. I C 165/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014r.

Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Eliza Nowicka – Skowrońska

Protokolant: Małgorzata Wawrzyńczak

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. R. i (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

1. oddała powództwa;
2. zasądza od Z. R. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 165/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 lutego 2012r. (data stempla pocztowego – koperta k. 88), sprecyzowanym pismem procesowym z dnia 23.02.2012r. (data stempla pocztowego – k. 109), Z. R. wniósł o zasądzenie od (...) S. A. w W. na jego rzecz kwoty 20.000.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania oraz o zamieszczenie na własny koszt na tytułowej stronie w (...) i (...) w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku, przeprosin za doprowadzenie powoda do niewypłacalności, a co za tym idzie do zdyskredytowania powoda i jego spółki (...) w oczach opinii publicznej, a przede wszystkim wobec firm działających na rynku księgarskim i współpracujących z jego firmami. Wnosił także o zwrot od pozwanej kosztów postępowania (pozew – k. 4 – 7, wersja czytelna k. 128 – 131, pismo procesowe z 27.02.2012r. k. 92).

Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazywał, iż pozwana swym rażąco nagannym postępowaniem doprowadziła powoda oraz (...) Sp. z o.o., w której pełnił funkcję prezesa, do znacznej szkody materialnej oraz postawiła powoda i wizerunek „jego” firmy w niekorzystnym świetle względem innych przedsiębiorców, w wyniku którego to działania doznał on strat moralnych (k. 6).

Następnie sprecyzował, iż na kwotę tą – której szczegółowe wyliczenie przedstawił w załączniku do pozwu (k. 10 – 11), składały się kwota utraconych korzyści w postaci przyszłych, spodziewanych w przeciągu trzech lat zysków związanych z podpisanymi z pozwaną, a niezrealizowanymi, umowami dzierżawy przez podmioty gospodarcze tj. (...) sp. z o.o. (kwota 7.200.000 zł), (...) sp. z o.o. (kwota 3.600.000 zł), (...) (kwota 3.000.000 zł) oraz poniesione przez powoda koszty wraz z odsetkami związane z remontem posesji znajdującej się w W. przy ul. (...), a nie zwrócone

mu dotychczas przez pozwaną (kwota 2.700.000 zł), a ponadto odszkodowanie za użytkowanie mebli i urządzeń należących do powoda (kwota 960.000 zł) i koszty egzekucji (w kwocie łącznie 162.117,87 zł).

Wskazywał on także na takie działania pozwanej, które uniemożliwiały powodowi kontynuowanie dotychczas prowadzonej działalności gospodarczej oraz wykorzystując swoją przewagę finansową i prawną doprowadziła swoim działaniem do niewypłacalności powoda, a następnie do całkowitego zaprzestania przez niego prowadzenia działalności gospodarczej i w efekcie likwidacji prowadzonych przez niego firm z uwagi na ich niewypłacalność. Z tych przyczyn domagał się zadośćuczynienia i przeprosin zamieszczonych na łamach prasy. Precyzując swoje stanowisko, podał, iż przez bezprawne działania pozwanej zostały naruszone jego dobra osobiste w postaci: jego dobrego imienia, więzów rodzinnych, swoboda prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju zawodowego (k. 338).

W odpowiedzi na powyższe pozwany, pismem z dnia 8 sierpnia 2012 r., wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych (odpowieź na pozew – k. 159-173).

W uzasadnieniu powyższego, pozwany podniósł liczne zarzuty świadczące o bezzasadności żądania powoda.

W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej powoda i wiążący się z powyższym, zarzut nieważności umowy cesji z dnia 1 listopada 2007 r., zawartej pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., reprezentowaną przez powoda, a samym powodem Z. R.. Wskazywała przy tym, iż aby takie przejście uprawnień miało jednak miejsce, powód winien był załączyć umowę cesji wierzytelności w formie aktu notarialnego, czego ten nie uczynił. Nadto, pozwany wniósł także zarzut bezskuteczności w/w umowy cesji, albowiem umowa ta nie zawiera oznaczenia wierzytelności, która miałaby być przedmiotem cesji.

Pozwany podniósł także zarzut rzeczy ugodzonej oraz zarzut zrzeczenia się roszczenia przez (...) Sp. z o.o. wobec zawarcia ugody z dnia 30 grudnia 2002r. Podnosił, że zawarta między stronami umowa dzierżawy budynków przy ul. (...) została rozwiązana z uwagi na zaległości czynszowe i nieregularne opłacanie czynszu za wydzierżawiony teren, zaś wszelkie rozliczenia stron wynikające z tej umowy zostały dokonane w zawartej między stronami ugodzie z dnia 30 grudnia 2002 r., poprzedzonej ugodą wstępną z dnia 5 listopada 2002 r.

Pozwany podniósł także zarzut niewykazania przez powoda wysokości utraconych korzyści i konkretnych działań pozwanego, które miały by do tego doprowadzić, podnosiła nadto brak związku przyczynowego oraz winy pozwanego między działaniami pozwanego a powstaniem rzekomej szkody. Pozwany wskazał przy tym, iż w jego ocenie powód nie udowodnił w żaden sposób wysokości utraconych korzyści, zaś przedstawione przez powoda wyliczenia miały charakter wysoce dowolny.

Zdaniem pozwanego, powód nie wykazał także naruszenia przez powoda dóbr osobistych. Powód nie przytoczył bowiem żadnych okoliczności, które pozwalałyby ustalić, iż na skutek działań podjętych przez pozwanego, jego życie prywatne lub zawodowe doznało jakiegokolwiek uszczerbku.

Niezależnie od powyższego, pozwany podniósł także zarzut przedawnienia wszystkich roszczeń zgłoszonych w pozwie.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2014 r., Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie – wobec wniosku zgłoszonego przez powoda Z. R. (k. 340) – zawiadomił o toczącym się postępowaniu Przedsiębiorstwo (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (postanowienie – k. 350).

Pismem procesowym z dnia 24 marca 2014r. (data stempla pocztowego) (...) Sp. z o.o. przystąpiła do sprawy w charakterze powoda w trybie art. 196 § 1 kpc i przyłączyła się do stanowiska pierwotnego powoda, Z. R. (pismo procesowe (...) Sp. z o.o. z dnia 8 maja 2014r. (k. 362).

Wprawdzie pozwana w trybie art. 196 § 2 kpc zgłosiła brak zgody na wstąpienie drugiego powoda do sprawy, jednak został on uznany za bezskuteczny, gdyż (...) Sp. z o.o. wstąpił do udziału w sprawie jako drugi z powodów – obok, nie zaś w miejsce dotychczasowego powoda i w takim przypadku inicjatywa strony powodowej nie może zostać

udaremniona przez pozwanego. Pozostaje mu bowiem znosić taki stan rzeczy i zgłosić stanowisko procesowe odnośnie żądania zgłoszonego przez ten dodatkowo występujący po stronie powodowej podmiot. Sąd natomiast rozstrzyga odrębnie żądania dwóch podmiotów, oparte na własnych podstawach faktycznych i prawnych skierowane do jednego pozwanego w tym samym postępowaniu sądowym.

Ostatecznie na rozprawie w dniu 16 września 2014 r., poprzedzającej jej zamknięcie i wydanie orzeczenia w sprawie, powód doprecyzował swoje stanowisko dotyczące rodzaju dóbr osobistych, które zostały jego zdaniem naruszone przez pozwanego oraz zachowań, które do tych naruszeń doprowadziły.

Powód wskazał bowiem, iż pozwany swoim działaniem doprowadził do tego, iż powód został całkowicie wyłączony z rynku księgarskiego i zmuszony był zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto, od 10 lat prowadzone jest przeciwko powodowi postępowanie karne, a jego życie osobiste, zawodowe oraz jego opinia, stanowiące jego doba osobowe, zostały naruszone przez pozwanego.

Pozwana konsekwentnie wносиła o oddalenie powództwa w zakresie żądań odszkodowawczych oraz zapłaty tytułem zadośćuczynienia obydwu powodów z dotychczasową argumentacją. Wniesiono ponadto o zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej. W uzasadnieniu powyższego żądania pozwana wskazała, iż jest to kolejny proces między stronami i za każdym razem nakład pracy pełnomocnika jest większy, albowiem powód przedstawia coraz szerszy materiał dowodowy, do którego pełnomocnik musi się odnieść w swoich pismach procesowych (protokół rozprawy – k. 384 – 386).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 lutego 1999 r., (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., zawarła z Firmą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., umowę dzierżawy pierwszego i drugiego piętra biurowca o powierzchni 360 m⁽²⁾, wiaty składającej się z 5 boksów o powierzchni 335 m⁽²⁾ zlokalizowanych w W. przy ul. (...) oraz niezabudowanego terenu położonego wzdłuż ul. (...) i ul. (...), który został przedstawiony na szkicu stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, o powierzchni 1790 m⁽²⁾. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, obowiązywała od dnia 22 marca 1999r. Na mocy w/w umowy dzierżawy powód, reprezentujący Firmę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., zobowiązał się płacić miesięczny czynsz dzierżawy, z dołu do dnia 15 każdego miesiąca. Nadto, zgodnie z § 3 ust. 6 niniejszej umowy, opóźnienie płatności czynszu o 45 dni, w stosunku do ustalonego terminu, mogło być podstawą do natychmiastowego wypowiedzenia umowy dzierżawy (kopia umowy dzierżawy z dnia 24.01.1999 r. – k. 61-64, okoliczność niekwestionowana przez pozwaną).

Na podstawie umowy najmu z dnia 21.09.1999r. zawartej między (...) Sp. z o.o. w W. (wynajmującym) a M. Z. prowadzącym działalność gospodarczą (najemcą) powódka oddała w podnajem pomieszczenie magazynowe położone przy ul. (...) o powierzchni 1325 m², które sama wynajmowała od pozwanej (kopia umowy – k. 57 – 60). Ponadto powodowa spółka wynajęła również część powierzchni (wiaty murowane) dzierżawionej od pozwanej M. N. prowadzącemu działalność gospodarczą (informacji z dnia 10.12.1999r. – k. 33).

Wyrokiem zaocznym z dnia 20.01.2002r. Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy zasądził od M. Z. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 93.858,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz obciążył go kosztami procesu (kopia wyroku – k. 37). Nakazem zapłaty z dnia 12.10.2000r. Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy XIV Wydział Gospodarczy nakazał pozwanemu M. Z., aby zapłacił na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 48.800 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz obciążył go kosztami procesu (kopia nakazu – k. 39). Egzekucja wszczęta przez powodową spółkę wobec M. Z. została umorzona przez komornika wobec stwierdzenia jej bezskuteczności (kopia postanowienia – k. 38).

W dniu 20 stycznia 2000 r., pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przedwstępną umowę sprzedaży, na mocy której pozwany zobowiązał się zawrzeć umowę sprzedaży prawa użytkowania wieczystego działki o nr ewidencyjnym 20, w obrębie 123 (6-04-09), obszaru 9.664 m² wraz z własnością budynków i budowli stanowiących odrębne nieruchomości, znajdujących się na niej

budynków, najpóźniej w terminie do dnia 30 czerwca 2001 roku, za cenę stanowiącą w złotych równowartość 2.000.000 USD, wg średniego kursu dolara amerykańskiego ogłoszonego przez NBP obowiązującego na dzień wystawienia faktury bądź zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży (kopia aktu notarialnego Rep. A Nr (...) – k. 47 – 56, okoliczność niekwestionowana przez pozwaną).

Dniu 25 stycznia 2000r., umowa dzierżawy z 24.02.1999r. została wypowiedziana przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. z uwagi na niedochowanie przez powodowa spółkę warunków niniejszej umowy, tj. przekroczony został termin 45 dni w zapłacie czynszu dzierżawnego, ze skutkiem rozwiązującym na dzień 31 stycznia 2000r. W związku z powyższym powodowa Spółka została wezwana do uregulowania zaległych płatności w terminie 14 dni od daty otrzymania przedmiotowego pisma, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, a następnie postępowania egzekucyjnego. Wśród zaległych kwot znajdowały się następujące należności: z faktury VAT Nr (...) z dnia 30.09.1999 r. – kwota 37.096,07 zł, z faktury VAT Nr (...) z dnia 29.10.1999 r. – kwota 40.978,37 zł, z faktury VAT Nr (...) z dnia 30.11.1999 r. – kwota 61.414,18 zł, z faktury VAT Nr (...) z dnia 30.12.1999 r. – kwota 61.248,18 zł, z faktury VAT Nr (...) z dnia 30.11.1999 r. – kwota 1.202,30 zł oraz z faktury VAT Nr (...) z dnia 31.12.1999 r. – kwota 1.404,80 zł (kopia pisma z dnia 25 stycznia 2000r. – wypowiedzenie umowy – k. 80, okoliczność niekwestionowana przez pozwaną).

Następnie w dniu 1 czerwca 2000 r., strony niniejszego postępowania, w tym powód – działając w imieniu (...)Sp. z o.o. z siedzibą w W., zawarli umowę dzierżawy nr (...), której przedmiotem były zlokalizowane w W. przy ul. (...): pierwsze i drugie piętro biurowca o powierzchni 360 m⁽²⁾, pomieszczenia produkcyjne tj. stolarnia, magazyn modeli i wiatry murowane o powierzchni 650 m⁽²⁾, cała hala, rdzeniarnia, duża hala, budynek socjalny i wiatry blaszane o powierzchni 1805 m⁽²⁾, tzw. łącznik o powierzchni 242 m⁽²⁾ oraz niezabudowany teren położony wzdłuż ul. (...) i ul. (...), który został przedstawiony na planie sytuacyjnym, stanowiącym integralną część umowy, o powierzchni 3.057 m⁽²⁾. Podobnie jak poprzednio powód zobowiązał się uiszczać z tytułu dzierżawy stosowny czynsz, płatny do ostatniego dnia każdego miesiąca, którego opłata dotyczy. Zgodnie z § 3 ust. 8 niniejszej umowy, opóźnienie płatności czynszu oraz zaległości z opłaceniem podatku VAT od opłaconego czynszu, o 45 dni w stosunku do ustalonego terminu, mogły stanowić podstawę do natychmiastowego rozwiązania umowy dzierżawy oraz opuszczenia terenu dzierżawy przez dzierżawcę i poddzierżawców, w wyznaczonym przez wynajmującego terminie. Na podstawie w/w umowy powód zobowiązał się także do uregulowania dotychczasowych zaległości wobec powoda, których wysokość określono na kwotę 195.116,17 zł (kopia umowy dzierżawy z dnia 1.06.2000 r. – k. 207 – 211, okoliczność niekwestionowana przez pozwaną).

Pismem datowanym na dzień 19 czerwca 2000r., powód wypowiedział pozwanej powyższą umowę najmu bez zachowania terminu wypowiedzenia z winy pozwanego i z przyczyn niezależnych od powoda. Jednocześnie z powyższym, powód wyraził chęć dalszego wynajmowania pomieszczeń produkcyjnych, o powierzchni 650 m² (kopia pisma z dnia 19.06.2000 – k. 212).

W dniu 20 lipca 2000 r. (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedziba w W. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. kolejną umowę dzierżawy nr (...), na mocy której powód wydzierżawiła od pozwanej pomieszczenie produkcyjne, tj. solarnię, pomieszczenie po magazynie modeli oraz boksy w wiacie murowanej o łącznej powierzchni 366 m⁽²⁾, trzy boksy w wiacie blaszanej o łącznej powierzchni 149 m⁽²⁾ oraz zadaszony teren wzdłuż wiaty murowanej o powierzchni 95 m⁽²⁾, zlokalizowanych w W. przy ul. (...). Na mocy w/w umowy dzierżawy powód, reprezentujący Firmę (...) Sp. z o.o. z siedziba w W., zobowiązał się płacić miesięczny czynsz dzierżawy z dołu do dnia 15 każdego miesiąca. Przy czym, zgodnie z § 3 ust. 7 niniejszej umowy, opóźnienie płatności czynszu oraz innych świadczeń wynikających z przedmiotowej umowy o 15 dni w stosunku do ustalonego terminu mogło być podstawą do natychmiastowego wypowiedzenia umowy dzierżawy oraz opuszczenia terenu dzierżawy przez dzierżawcę (powoda) i poddzierżawców, w wyznaczonym przez pozwanego terminie (kopia umowy dzierżawy z dnia 20 lipca 2000 r. – k. 213 – 216).

W dniu 13 grudnia 2000 r. pozwana wypowiedziała (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., łączącą strony umowę dzierżawy nr (...). Przyczyną powyższego była powstała przez okres pięciu miesięcy zaległość w płatności czynszu. Jednocześnie z powyższym, powód został wezwany do opuszczenia zajmowanych lokali oraz terenu w terminie do dnia 31 grudnia 2000 r. (kopia wypowiedzenia umowy dzierżawy nr (...) – k. 217).

W dniu 30 grudnia 2002 r., między pozwaną a (...) Sp. z o.o. w W. została zawarta ostateczna ugoda, której celem było ostateczne uregulowanie wszelkich roszczeń i kwestii spornych, wynikających z zawartych między stronami umów nr: (...) nr (...) oraz nr (...), na mocy których (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wydzierżawiła Firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., nieruchomości położone przy ul. (...) w W..

W § 2 pkt 1 w/w ugody, pozwana zrzekła się swoich roszczeń wobec (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i jednocześnie uznała roszczenia tego podmiotu w stosunku do siebie w kwocie 200.000 zł, przy czym na poczet uznanej kwoty zaliczyła uregulowane już wcześniej należności wynikające z ugody wstępnej, spisanej w dniu 5 listopada 2002 r. w łącznej kwocie 102.000 zł. W związku z powyższym pozwana, w § 2 pkt 2 przedmiotowej umowy, zobowiązała się do uregulowania na rzecz powodowej spółki dodatkowo kwoty 98.000 zł, w następujących ratach i terminach: kwota 40.000 – do dnia 30 stycznia 2003 r., kwota 30.000 zł do dnia 28 lutego 2003 r. oraz kwota 28.000 zł do dnia 31 marca 2003 r. Powyższa kwota 200.000 zł stanowiła wartość dokonanych przez pozwanego ulepszeń w dzierżawionej nieruchomości i rekompensatą za rozwiązanie umowy nr (...) oraz za pozostawienie wyposażenia i urządzeń w opuszczonej nieruchomości.

Jednocześnie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. również zrzekła się na mocy niniejszej ugody wszelkich roszczeń finansowych i rzeczowych wobec pozwanej, przewyższających uznaną przez nią kwotę roszczeń, opisanych szczegółowo w § 2 ugody oraz przejęła na siebie wszystkie ewentualne roszczenia poddzierżawców i osób trzecich, powstałe w okresie obowiązywania zawieranych przez strony umów dzierżawy. W §5 ugody strony postanowiły, iż wyczerpuje ona wszelkie wzajemne roszczenia finansowe i rzeczowe Stron dotyczące nieruchomości przy ul. (...) w W. i ostatecznie rozwiązuje wszystkie powstałe między nimi spory dotyczące umów dzierżawy wymienionych w § 1 (kopia ugody ostatecznej z dnia 30.12.2002r. – k. 218 – 219).

Pozwany dokonał w terminie stosownych wpłat na rzecz powoda, wynikających z zawartej między stronami ugody (potwierdzenia wpłaty – k. 220, 221).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przytoczonych wyżej dokumentów lub ich odpisów i kopii, które uznał za wiarygodne, nie znajdując podstaw do kwestionowania ich prawdziwości oraz biorąc pod uwagę fakt, że również strony niniejszego postępowania nie podważały ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwa zgłoszone przez Z. R., jak i (...) Sp. z o.o. w W. jako bezzasadne i nieudowodnione w całości podlegały oddaleniu. Jak wynikało z pism procesowych powoda działającego we własnym imieniu, a następnie również w imieniu drugiego powoda – (...) Sp. z o.o., swoje roszczenie opierał na istnieniu w jego majątku oraz majątku spółki szkody powstałej wskutek działania pozwanej w postaci utraconych korzyści z uwagi na niezyskanie spodziewanych dochodów przez podmioty gospodarcze, w których swoje udziały miał powód, a które były spółkami prawa handlowego. Ponadto strona powodowa domagała się odszkodowania z uwagi na korzystanie przez pozwaną z przedmiotów należących do powodów, a ponadto zwrotu środków zainwestowanych w prace remontowe dokonane przez powodową spółkę w nieruchomość należącą do pozwanej. Ponadto powód Z. R. wskazywał na fakt naruszenia przez pozwaną jego dóbr osobistych w postaci dobrego imienia, wizerunku wśród działających na rynku podmiotów gospodarczych, ponadto działań pozwanej doprowadzających go do ograniczenia mu swobody prowadzenia działalności gospodarczej, a ponadto doprowadzenie go do sytuacji w której poniósł on starty moralne i ucierpiało jego życie zawodowe i osobiste. Ponadto wskazywał na odpowiedzialność pozwanej za poniesione przez powodową spółkę kosztów wszczęcia i prowadzenia egzekucji z kontrahentami – podnajemcami powierzchni dzierżawionych od pozwanej, które to okazały się bezskuteczne i w efekcie koszty te obciążły powodową spółkę.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu pozwanej co do braku legitymacji czynnej po stronie Powoda Z. R. w dochodzeniu tytułem odszkodowania utraconych korzyści w postaci braku zysków spółek (...), (...), (...), czy też poniesionych kosztów remontu budynków przy ul. (...), a powstałych wskutek zawarcia kolejnych umów dzierżawy między powodową spółką a pozwaną. Nie ulegało wątpliwości Sądu, i nie było przez strony kwestionowane, że powód Z. R. był prezesem zarządu i jedynym jego członkiem w firmie (...) Sp. z o.o., ponadto jej jedynym udziałowcem, co jednoznacznie wynikało z odpisu z (...) powodowej spółki (k. 187). Zatem umowa cesji przez niego przedstawiona winna spełniać warunki określone w art. 210 ksh, a w szczególności być zawarta w formie aktu notarialnego, ponadto – wobec interpretacji art. 509 kc, zawierać określenie cedowanej należności, jej kwotę i źródło wierzytelności.

Zgodnie bowiem z treścią art. 210 ksh w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników, natomiast według § 2 - w przypadku gdy wspólnik, o którym mowa w art. 173 § 1 ksh (tj. gdy wszystkie udziały spółki przysługują jednemu wspólnikowi albo jednemu wspólnikowi i spółce – a z taką sytuacją Sąd miał do czynienia w niniejszej sprawie), jest zarazem jedynym członkiem zarządu, przepisu § 1 nie stosuje się; wówczas czynność prawna między tym wspólnikiem a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego.

Brak tych elementów rzutuje na ważność (w przypadku formy) i skuteczność tego rodzaju przelewu wierzytelności między podmiotem a jego jedynym udziałowcem i członkiem zarządu, gdyż zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa warunkiem skutecznego zawarcia umowy przelewu i rozporządzenia wierzytelnością jest to, aby była ona zindywidualizowana poprzez określenie stosunku prawnego, z którego ona wynika. Ważne jest zatem wskazanie stron owego stosunku, świadczenia, jak i jego przedmiotu (por. E. Gniewek, Kodeks Cywilny. Komentarz, Wydawnictwo CH BECK, 2010, Wydanie 4, komentarz do art. 509 kc, nb 11).

Nie ulegało zatem wątpliwości Sądu, iż Z. R. – mimo złożonej przez niego umowy cesji – nie służyła legitymacja czynna do dochodzenia należności z tytułu odszkodowania za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania w postaci zawartej umowy dzierżawy z dnia 24.02.1999r. i kolejnych umów zawieranych pomiędzy pozwaną i (...) Sp. z o.o.

Żądanie odszkodowania zgłoszone przez (...) Sp. z o.o. również nie zasługiwało na uwzględnienie zarówno z uwagi na niewykazanie istnienia i wysokości powstałej szkody, działania pozwanej powodującego jej powstanie oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniami pozwanej, a powstałą szkodą.

Zgodnie z treścią art. 471 kc dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Natomiast zgodnie z art. 415 kc, k to z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Wprawdzie rzeczą wątpliwą było, czy powodowie domagali się zapłaty wskazanych przez siebie kwot tytułem odszkodowania za utracone korzyści oraz wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy i zwrot poniesionych wydatków na remont w granicach zawartej umowy dzierżawy i w związku z jej nienależytym wykonaniem (tj. na podstawie art. 471 kc), czy też podstawą ich żądania było zachowanie pozwanej o cechach czynu niedozwolonego (art. 415 kc), to i tak zdaniem Sądu powodowie nie wykazali i nie udowodnili istnienia podstawowej przesłanki zarówno wskazanej w treści art. 415 kc czy art. 361 § 2 kc w zw. z art. 471 kc, to jest powstania szkody w wysokości wskazanej w pozwie.

Zarówno kwota utraconych korzyści w postaci niezyskanych dochodów przez spółki, w których udziały miał powód Z. R. oraz hipotetyczny dochód powodowej Spółki (...) nie został w żadej mierze choćby uprawdopodobniony, a już z całą pewnością nie dowiedziono utraty tych kwot wskutek działania pozwanej. Na uwagę zasługuje fakt, iż pozwana prowadziła jedynie kontakty handlowe ze Spółką (...), zaś z pozostałymi podmiotami wymienionymi przez Z. R., w których rzekomo utracił on zyski, nie miała żadnych powiązań. Na uwagę zasługiwał również fakt, iż bezspornie do wypowiedzenia kolejnych umów dzierżawy dochodziło na skutek opóźnienia w płatności czynszu dzierżawnego

przez powodową spółkę i nie wskazano żadnych działań pozwanej, które doprowadziłyby z jej winy bądź wskutek nienależytego wykonania zobowiązania do powstania szkody w takim rozmiarze, jak podają powodowie.

Brak wykazania również adekwatnego związku przyczynowego zaważył na nieuwzględnieniu powództwa, zarówno co do powstania szkody w postaci utraconych korzyści, jak i szkody w postaci wydatków na remont, czy związanych z bezskutecznymi egzekucjami. Należności dochodzone od kontrahentów powodowej spółki oraz skuteczność ich egzekucji w żadnej mierze nie mogły obarczać pozwanej, gdyż nie powstały one z jej inicjatywy, w żadnej mierze nie przyczyniła się ona do ich powstania, jej działania nie spowodowały również niemożności ich dochodzenia zarówno przed Sądem, jak i w postępowaniu egzekucyjnym.

Odpowiedzialność kontraktowa na zasadzie art. 471 kc znajduje bowiem zastosowanie w stosunkach między wierzycielem i dłużnikiem, którzy są stronami określonego stosunku zobowiązaniowego. Powstaje ona po stronie dłużnika, jeżeli spełnione zostaną następujące przesłanki:

- 1) szkoda wierzyciela w postaci uszczerbku majątkowego;
- 2) szkoda musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależycie wykonanym zobowiązaniem przez dłużnika;
- 3) związek przyczynowy między faktem nienależytego lub niewykonania zobowiązania a poniesioną szkodą.

W przypadku zaś odpowiedzialności deliktowej (art. 415 kc) musi powstać szkoda na skutek zawinionego działania osoby odpowiedzialnej, zaś powstanie szkody musi pozostawać w adekwatnym związku z podjętymi zawinionymi działaniami osoby odpowiedzialnej.

Zauważyć trzeba, że zasadniczo przesłanka pierwsza i trzecia są tożsame z reżimem odpowiedzialności deliktowej, czy w ogóle odpowiedzialności odszkodowawczej, bo w braku szkody odpowiedzialność wyrównująca uszczerbki byłaby nieuzasadniona, a przy wyeliminowaniu związku przyczynowego, jako podstawy odpowiedzialności, okazałaby się odpowiedzialnością na chybił trafił i zamiast łagodzić poczucie niesprawiedliwości, jedynie tylko by je potęgowała.

Ponadto nie należy zapominać, iż ciężar dowodu istnienia wyżej wymienionych przesłanek, faktu aktualizującego odpowiedzialność z art. 471 k.c., istnienia związku przyczynowego oraz powstania szkody, także w postaci utraconych korzyści, w świetle art. 6 k.c. spoczywa na wierzycielu, jako osobie, która z tychże faktów wywodzi skutki prawne. Podobnie na twierdzącym spoczywa ciężar dowodu zaistnienia przesłanek odpowiedzialności przy zastosowaniu jako podstawy dochodzonego roszczenia art. 415 kc.

Na uwagę też zasługuje fakt, iż ustalenie szkody pod postacią utraconych korzyści ma zawsze charakter hipotetyczny, polega bowiem na przyjęciu, że zysk w okresie poprzednim zostałby osiągnięty. Jednakże utrata zysku musi być przez żądającego odszkodowania udowodniona. Chodzi w tym przypadku jednak nie tyle o wykazanie pewności jego wystąpienia, ale duże prawdopodobieństwo, że praktycznie w świetle doświadczenia życiowego można przyjąć, że utrata zysku rzeczywiście miała miejsce (wyrok SN z 26 listopada 2004 r., I CK 281/04, LEX nr 146366; wyrok SA w Poznaniu z 8 marca 2007 r., I ACa 29/07, LEX nr 370925). Można zatem powiedzieć, że bardziej prawdopodobne niż nie jest to, że gdyby zdarzenie zmieniające stan rzeczy nie miało miejsca, to spodziewany zysk by wystąpił. Tego warunku z całą pewnością powodowie nie spełnili, i nie można było uznać, że przedstawione przez Z. R. wyliczenia (k. 10 – 11) stanowią dowód wysokości szkody poniesionej przez spółkę w postaci utraconych korzyści.

Należało też przyjąć, iż obowiązek odszkodowawczy pozwanej mógł ograniczyć się jedynie do następstw, które w chwili zawarcia umowy były do przewidzenia w normalnym toku rzeczy, oraz tych, które można było rozsądnie przewidzieć na podstawie wiedzy o szczególnych okolicznościach danego przypadku. Tej okoliczności powodowie również nie wykazali, i Sąd nie uznał, aby szkoda przez nich wskazywana powstała w adekwatnym związku z działaniami podejmowanymi przez pozwaną.

Oczywistym było również, iż odpowiedzialność kontraktowa, w odróżnieniu od deliktowej, obejmuje jedynie szkody majątkowe. Zaś zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę może być przyznane jedynie w przypadkach

określonych w ustawie, która łączy je z odpowiedzialnością deliktową, tj. w art. 448 kc w zw. z art. 23 i 24 kc, w przypadku naruszenia dóbr osobistych.

Również wydawał się zasadny zarzut pozwanej w zakresie powagi rzeczy ugodzonej. Z treści ugody zawartej między stronami w dniu 30 grudnia 2002 r. jednoznacznie wynikało bowiem, że w § 5 strony postanowiły, iż wyczerpuje ona wszelkie wzajemne roszczenia finansowe i rzeczowe Stron dotyczące nieruchomości przy ul. (...) w W. i ostatecznie rozwiązuje wszystkie powstałe między nimi spory dotyczące umów dzierżawy wymienionych w § 1. Zatem zgłoszone przez powoda żądania o zapłatę tytułem odszkodowania za poniesione koszty remontu budynków przy ul. (...) oraz tytułem korzystania z mebli i innych przedmiotów znajdujących się tam, a należących do powodowej spółki i ewentualnie powoda, jako już między stronami rozstrzygnięte już z tej przyczyn y winny zostać oddalone.

Ponadto nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty powoda o skuteczności złożonego oświadczenia mającego na celu uchylenie się od skutków zawartej ugody.

Zgodnie z art. 84 § 1 kc, w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej; można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, niełożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny) (§ 2). Ponadto zgodnie z art. 88 § 1 kc, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. Natomiast § 2 tego przepisu stanowi, iż uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał.

Nie pozostawiało wątpliwości Sądu, iż o ile nawet powód złożył stosowne oświadczenie woli, nie było ono skuteczne, gdyż złożone po terminie, a powód nie wykazał przesłanek jego skuteczności, nie wykazał bowiem, aby błąd został wywołany przez pozwaną, ani faktu, iż błąd należało do kategorii istotnych. Sam fakt niedotrzymania warunków ugody – na które powoływał się powód Z. R. w imieniu powodowej spółki (k. 364), nie może bowiem stanowić podstaw do uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli w postaci zobowiązania zawartego w ugodzie, zaś ugoda stanowi podstawę dochodzenia swoich należności. Zresztą pozwana wykazała, iż z ugody się wywiązała, a powód nie udowodnił, iż zaistniał błąd co do czynności prawnej, od skutków której starał się uchylić po ponad 10 latach.

W niniejszej sprawie powód Z. R. powoływał się na naruszenie jego dóbr osobistych poprzez działania pozwanej w postaci dobrego imienia, więzów rodzinnych i swobody prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju zawodowego (k. 338).

Należało przyjąć, iż Z. R. oparł swoje roszczenie w zakresie zapłaty zadośćuczynienia na brzmieniu art. 23 k.c. oraz art. 24 k.c., wskazując, iż pozwana bezprawnie naruszyła jego dobra osobiste wskazane powyżej.

Zgodnie z dyspozycją 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Z samej konstrukcji cytowanego powyżej artykułu wynika, iż dokonane w nim wyczerpujące katalog dóbr osobistych nie jest wyczerpujące. Brak jest w polskim systemie prawnym przepisów zawierających wyczerpujący katalog dóbr osobistych.

W myśl art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła

oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Dobra osobiste są niemajątkowymi, indywidualnymi wartościami sfery przeżyć psychicznych wiążącymi się z osobowością człowieka, określającymi jego integralność i pozycję w społeczeństwie w ramach uznawanych przez system prawny. Jako takie mają charakter nieprzenoszalny i niezbywalny.

Wśród wymienionych przykładowo dóbr osobistych podlegających ochronie ustawodawca wymienia m. in. cześć człowieka, która wiąże się ściśle z jego godnością. W czci człowieka wyróżnia się dwie jej strony: stronę wewnętrzną, nazywaną godnością osobistą, obejmującą wyobrażenie człowieka o własnej wartości oraz oczekiwanie szacunku ze strony innych ludzi oraz stronę zewnętrzną, oznaczającą dobrą sławę, dobrą opinię innych ludzi, szacunek, którym obdarza daną osobę otoczenie. Dobra sława (dobre imię) obejmuje wszystkie dziedziny aktywności życiowej osoby: jej życie osobiste, zawodowe i społeczne (por. Kodeks Cywilny Tom I, Komentarz do art. 24 pod red. K. Pietrzykowskiego). Naruszenie czci może nastąpić zarówno przez pomówienie o ujemne postępowanie w życiu osobistym i rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym. Osoba, której cześć została naruszona cudzym działaniem, może żądać ochrony przed sądem, chyba że to działanie nie jest bezprawne (art. 24 § 1 k.c.). Ciężar wykazania, że zachodziła jedna z okoliczności wyłączających bezprawność działania spoczywa na sprawcy. Działanie w ramach porządku prawnego nie może być uznane za bezprawne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1971 r., sygn. II CR 455/71).

Zdaniem Sądu, powód nie wykazał w toku postępowania żadnych działań pozwanej które mogłyby naruszyć wymienione przez niego dobra osobiste.

W ocenie Sądu między pozwaną a spółką kierowaną przez powoda Z. R. została zawarta umowa dzierżawy, której zarówno treść ani późniejsze jej wykonywanie w żaden sposób nie wpłynęły na możliwość odbioru ich w kategorii naruszenia dóbr osobistych powoda. Subiektywne poczucie Z. R., że pozwana swoimi działaniami – prowadzonymi w ramach wykonania przedmiotowej umowy, starała się spowodować zaprzestanie przez niego prowadzenia działalności gospodarczej i wszelkiej aktywności zawodowej nie zostały poparte obiektywnymi dowodami i po prostu są gołosłowne.

Biorąc pod uwagę, iż strona powodowa nie udowodniła, że pozwany podejmował jakiegokolwiek działania zmierzające do naruszenia jego dóbr osobistych, a już z całą pewnością nie wykazał, że do takich naruszeń z jej strony doszło, brak było obiektywnych podstaw do zastosowania art. 448 kc i uwzględnienia powództwa w zakresie zapłaty żądanej kwoty tytułem zadośćuczynienia za „straty moralne” Z. R..

Wobec nieudowodnienia obydwu powództw – zarówno żądania Z. R. i (...) Sp. z o.o. w W., Sąd oddalił je w całości.

Zważywszy na powyższe, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji.

O kosztach procesu postanowiono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi strony przegrywające sprawę, a zatem zarówno powoda Z. R., jak i powodową Spółkę (...) Sp. z o.o. Na koszty te składały się kwoty po 7200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej według stawki minimalnej określonej w § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Tym samym Sąd nie uwzględnił żądania pełnomocnika pozwanej w kwocie przewyższającej uznając, iż nie zachodzą przesłanki z §2 ust. 2 w zw. z ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu umożliwiające podwyższenie wynagrodzenia pełnomocnika według złożonego przez niego spisu kosztów.

ZARZĄDZENIE

(...)